

De toekomst is lokaal, zegt het voort!

's-Hertogenbosch kent het hoogste aantal vrijwilligers van Zuid-Nederland. Toch bestaat er nog **weinig belangstelling en waardering voor de lokale kracht**. Dat is jammer, want er zit veel veerkracht in de samenleving.

▲ Vrijwilligers ruimen de blokhut op van Scouting Lucas in Den Bosch. ARCHIEFFOTO MARC BOLSUIS

Jan de Rond
Lucas Meijs

OPINIE

Thuis wonen, slapen, leven, ontspannen, sporten, leren én werken; 2020 en 2021 zijn de jaren van thuis. En met thuis wordt het belang van lokale verbanden groter. 2020 was een jaar van je eigen gemeenschap! De grote wereld is klein geworden. De ontworteling, veroorzaakt door de globalisering, maakt plaats voor een herwaardering van de lokale gemeenschappen. De belangstelling voor lokale producten neemt toe en ook ons geefgedrag wordt loyaler en lokaler. 'Wees loyaal, koop lokaal' en 'wees sociaal, help lokaal'. Voor ons is dit een herkenning en emancipatie van oude, diepgewortelde mechanismen in een vestingstad zoals bijvoorbeeld 's-Hertogenbosch, de gemeente met volgens het CBS percentagegewijs het grootste vrijwilligerscorps van Zuid-Nederland.

In de lift

In 's-Hertogenbosch verzamelde Jan de Rond de oprichtingsdata van 1240 organisaties. Duidelijk is dat het gemeenschapsleven in 's-Hertogenbosch zeer rijk, vitaal en veerkrachtig is en een fascinerende, lange geschiedenis kent. De oudste nog actieve organisatie stamt uit 1268. Opvallender, sinds de eeuwwisseling zijn 550 nieuwe organisaties opgericht, waarvan

300 sinds 2010. Hoezo mensen willen niet meer? De grootste groei zit in kunst en cultuur (135), gevolgd door 'sociaalmaatschappelijk' (110). In dezelfde afgelopen 20 jaar is het aantal vrijwilligers met 40 procent gegroeid, van 33.000 begin deze eeuw naar 46.000 in 2018.

Gelukkig hebben lokale goede doelen in de ogen van donateurs, in de vorm van geld en tijd, dus de wind mee. Onopgemerkt gaan er flinke budgetten in om. Te denken valt aan het vrijwilligerswerk, maar ook aan de inzet van talenten, het gratis beschikbaar stellen van ruimten, materialen, het doneren van geld en het geven van gratis publiciteit. Toch is er weinig belangstelling en waardering voor de lokale kracht zelf.

Ondergewaardeerd

Diepgaande kennis over de omvang en variatie van deze lokale vrijwilligers-, sponsor- en fondsenwervingsmarkt ontbreekt. Een echt vergelijkbaar beeld zoals bij de grote fondsen, nationale en internationale doelen, is onmogelijk. Op basis van de landelijke data uit 2018 van de Vrije Universiteit Amsterdam (*Geven in Nederland*) en het onderzoek in 's-Hertogenbosch naar vrijwilligerswerk zou het gaan om jaarlijks ongeveer voor 138 miljoen euro aan vrijwilligerswerk (2018, fictief 'loon' 15 euro p/u) terwijl sponsors, donateurs en fondsen zo'n 50 miljoen euro inbrengen. Ter vergelijking,

de gemeentelijke begroting 2018 van 's-Hertogenbosch is 748 miljoen euro. Dat is een verhouding tussen particuliere inbreng en lokale overheid van 1 op 4. Voorwaar geen kleinigheid. Een verhouding die waarschijnlijk in veel meer plaatsen aanwezig is maar nog niet onderkend.

Een vergelijkbare verwaarlozing van het lokale is te zien bij bedrijven. Er is veel bekend over en aandacht voor een paar multinationale ondernemingen, maar veel minder over het midden en kleinbedrijf (MKB). Dat is jammer. Jacco Vonhof van MKB Nederland claimt bijvoorbeeld dat zijn deel van het bedrijfsleven 1 miljard euro per jaar aan lokale organisaties bijdraagt: 'Ondernemers lossen talloze sociaalmaatschappelijke problemen op door 'gewoon' in actie te komen'.

Door het gebrek aan lokale informatie blijft de aandacht en discussie zich dus richten op de landelijke grote partijen en spelers die naar onze overtuiging slechts een (klein) deel van de markt bestrijken. Olifanten krijgen de aandacht, terwijl mieren onopvallend het werk doen.

Gelukkig gaat het steeds beter met de lokale energie. Wij voor-

zien zelfs een positieve dubbele groeiversneller.

Lokale bemiddelingsinitiatieven die partijen aan elkaar verbinden spelen een aanjagende en stimulerende rol (Mooi zo Goed zo, De Uitdaging, Beursvloer, Lokale Goededoelengids, 'S-Port Support, CultuurBosch). In 's-Hertogenbosch sloten Mooi zo Goed zo en de Bossche Beursvloer deals met meer dan 600 bedrijven en instellingen ten behoeve ruim 300 lokale organisaties. Samen met duizenden vrijwilligers werden bijna duizend projecten gerealiseerd met een maatschappelijke waarde van circa 18 miljoen euro, daadwerkelijk 'Versier de stad!' Nieuw maar heel inspirerend is de Lokale Goededoelengids. Dit concept, geïntroduceerd in 's-Hertogenbosch en ook al uitgebracht in Alkmaar, is voor zowel noordelijke als zuidelijke steden de moeite waard. Het zet lokale organisaties verder in de spotlights.

Duurzame relaties

Lokaal werkt anders, zeker in Brabant. Lokale organisaties werken met een gemeenschapsgerichte benadering die in 'olifanten' fondsenwervingsland ongebruikelijk is. Daar is het Angelsaksisch grote donorenmodel leidend. In de kern probeert men die grote donoren maximaal te benutten, vergelijkbaar met een melkkoe waar je zo veel en zo lang mogelijk melk uit probeert te halen. Simplistisch gezegd: rijke donoren worden uitge-

molken en vervangen door nieuwe rijke donoren. Het ontbreekt deze traditionele, Angelsaksische benadering aan een perspectief voor de langere termijn.

De 'gemeenschapsgerichte fondsenwerving' heeft de belofte van duurzaamheid in zich en past bij de levendige en betrokken Brabantse gemeenschappen. Het verbindt, ontwikkelt en verdiept de relatie tussen de donor, de bemiddelaar, de ontvangende organisatie én de lokale gemeenschap. Hier geldt *Free gifts don't make friends* niet meer. Thomas Jeavons zegt het treffender: *Growing Givers' Hearts: Treating Fundraising As A Ministry*.

Goed voorbeeld

De lokale initiatieven binden donor en goede doelen aan de lokale gemeenschap en geven ruchtbaarheid aan de tot stand gekomen samenwerking. Dat kan anderen verleiden hetzelfde te doen, want 'goed voorbeeld doet volgen'. En dat is weer goed voor de gehele gemeenschap. Samen met vele partijen maak je de wereld beter, mooier, groener en socialer. Het is niet *winner takes all*. Het gaat om iedereen en samen. Alleen ben je sneller, samen kom je verder!

■ **Jan de Rond** is sociaal makelaar bij Lokale Goededoelengids NL. **Lucas Meijs** is hoogleraar strategische filantropie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Samen met vele partijen maak je de wereld beter